

Biuro Rzecznika Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa
tel. (22) 583 66 00, fax (22) 583 66 96

Warszawa, 31 sierpnia 2015 r.

ZSS.422.15.2015.MW
(w odp. należy podać nr sprawy)

Pani
Joanna Kluzik-Rostkowska
Minister Edukacji Narodowej

w nawiązaniu do pisma Pani Minister z 13 maja 2015 r. DJE-WOKO.4018.11.2015.ER, będącego odpowiedzią na wystąpienie Rzecznika Praw Dziecka w sprawie ulg przejazdowych w środkach transportu publicznego zbiorowego dla dzieci posiadających legitymację szkolną w języku obcym (sygn. ZSS.422.15.2015.MW), w którym wskazuje Pani, że resortem odpowiedzialnym za regulację przedmiotowego problemu jest Minister Infrastruktury, wyjaśniam co następuje.

Od wielu lat – szczególnie zaś w okresie wakacyjnym oraz podczas ferii zimowych – otrzymuję listy od rodziców, opiekunów oraz samych dzieci w sprawie uprawnień do ulgowych przejazdów środkami transportu publicznego dla uczniów posiadających obywatelstwo polskie i legitymujących się dokumentami w języku obcym.

Podjmując przedmiotową tematykę wiedziałem, że jest to temat niezwykle złożony, uregulowany wieloma przepisami prawa o różnej randze, wymagający współdziałania i inicjatywy kilku resortów. Zważywszy jednak na docierające do mnie stale sygnały o potrzebie zmian, doszedłem do przekonania, że jest to problem wymagający podjęcia, szczególnie ze względu na występujący tu element nierówności w dostępie do konkretnego uprawnienia wśród polskich uczniów.

25 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

Pierwsze kroki w tej sprawie podjąłem już w 2013 r., kierując wystąpienie generalne do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej¹. Wtedy to resort poinformował, że przedmiotowe zagadnienie leży w gestii kilku ministerstw, w tym w szczególności resortu edukacji².

1 października 2013 r. zwróciłem się do Ministra Edukacji Narodowej o rozważenie podjęcia działań w przedmiotowej sprawie³. Minister podzielił moje stanowisko uznające taki stan prawny za dyskryminujący dla uczniów nieposiadających legitymacji w języku polskim. Podkreślił jednocześnie, że przedmiotowa tematyka leży po części w gestii Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej lecz mimo to resort edukacji, dostrzegając konieczność ujednoczenia sytuacji wszystkich uczniów, zainicjował działania w sprawie zmiany przepisów o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

W związku z trwającymi w tamtym czasie pracami nad nowelizacją ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, powołano zespół międzyresortowy w składzie: Minister Infrastruktury, Minister Edukacji Narodowej, Prezes Rządowego Centrum Legislacji, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Minister Finansów, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Minister Spraw Zagranicznych *do spraw analizy usprawnień w zakresie ulg w przejazdach dla dzieci i młodzieży*. Prace prowadzone były pod przewodnictwem Ministra Edukacji Narodowej.

Ministerstwo skupiło się na rozwiązaniu problemu ulg przejazdowych dla uczniów, którzy realizują obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązek szkolny i obowiązek nauki w szkołach przy przedstawicielstwach dyplomatycznych innych państw w Polsce i w szkołach za granicą oraz ustaleniu najwłaściwszego sposobu udokumentowania tych uprawnień. Przygotowane przez resort propozycje stanowiły przedmiot dalszych prac zespołu. Ostatecznie zespół nie zdołał jednak wypracować jednego, akceptowalnego przez wszystkie strony stanowiska. Prace nie zostały na nowo podjęte⁴.

¹ Wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka z 28 sierpnia 2013 r. skierowane do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, sygn. ZSS/500/28/2013/MW.

² Odpowiedź udzielona Rzecznikowi przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej 13 września 2013 r., sygn. DB4st-073-18/2013; ESOD:102941/13.

³ Wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka z 1 października 2013 r. skierowane do Ministra Edukacji Narodowej, sygn. ZSS/500/30/2013/MW.

⁴ Odpowiedź udzielona Rzecznikowi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej 29 października 2013 r., sygn. DKOW.WOKO.043.6.13.WD.

Biorąc pod uwagę brak efektów prac powołanego zespołu, zdecydowałem o wystąpieniu do Rzecznika Praw Obywatelskich o analizę problemu i rozważenie zasadności złożenia do Trybunału Konstytucyjnego wniosku o stwierdzenie niezgodności art. 4 oraz 5 ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r., poz. 1138) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, w części pomijającej przyznanie ulg dzieciom i młodzieży uczęszczającej do szkół lub przedszkoli za granicą lub przy przedstawicielstwie dyplomatycznym obcego państwa w Polsce⁵.

Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował mnie, że w ramach prowadzonych przez siebie działań zmierzających do wyeliminowania nierównego traktowania uczniów w dostępie do ulgowych przejazdów środkami komunikacji zbiorowej ze względu na miejsce pobierania nauki, wystąpił do Prezesa Rady Ministrów, z prośbą o rozważenie możliwości podjęcia stosownych działań legislacyjnych.

Rzecznik poinformował mnie również, że uzyskał stanowisko Ministra Infrastruktury i Rozwoju, uzgodnione z Ministrem Edukacji Narodowej „zgodnie z którym to ostatni z wymienionych organów jest właściwy do zainicjowania procesu legislacyjnego, prowadzącego do zmian w zasadach korzystania z uprawnień do ulgowych przejazdów”⁶. W dalszej części odpowiedzi podkreślono, że „wskazanie Ministra Edukacji Narodowej jako właściwego w omawianej sprawie jest o tyle istotne, że jednym ze źródeł istniejącego problemu są obowiązujące wzory legitymacji szkolnych, określone przez ten właśnie organ w rozporządzeniu z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 893 ze zm.)”.

Jestem przekonany, że przytoczone przepisy niezapewniające prawa do korzystania z ulg dzieciom posiadającym obywatelstwo polskie, ale uczącym się za granicą Rzeczypospolitej Polskiej oraz dzieciom uczęszczającym do szkół przy przedstawicielstwie dyplomatycznym obcego państwa w Polsce, posiadającym legitymacje szkolne wystawione w języku obcym rodzą stan dyskryminacji tej grupy uczniów.

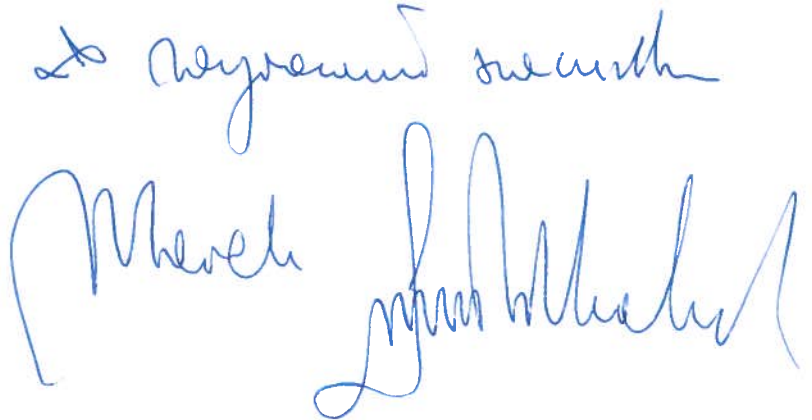
Mając świadomość skomplikowania poruszanej materii oraz potrzeby uzgodnień międzyresortowych, ale przede wszystkim potrzeby zapewnienia uczniom równego dostępu do ulg przejazdowych, na podstawie art. 10a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69, z późn. zm.), zwracam się do Pani Minister

⁵ Wystąpienie Rzecznika Praw Dziecka z 20 listopada 2013 r. skierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich, sygn. ZSS/500/31/2013.MW.

⁶ Odpowiedź udzielona Rzecznikowi przez Rzecznika Praw Obywatelskich 23 lutego 2015 r., sygn. V.565.111.2014.LK.

o zainicjowanie prac międzyresortowych, zmierzających do zmiany przepisów w ten sposób, aby zapewnić możliwość korzystania z ulg przejazdowych dzieciom i młodzieży posiadającym legitymację w języku obcym.

W załączeniu przesyłam całość korespondencji dotyczącej omawianej sprawy, prowadzonej przez Rzecznika Praw Dziecka z poszczególnymi resortami oraz Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

Załączniki:

- Wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka z 28 sierpnia 2013 r. skierowane do Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, sygn. ZSS/500/28/2013/MW wraz z udzieloną 13 września 2013 r. odpowiedzią;
- Wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka z 1 października 2013 r. skierowane do Ministra Edukacji Narodowej, sygn. ZSS/500/30/2013/MW wraz z udzieloną 29 października 2013 r. odpowiedzią;
- Wystąpienia Rzecznika Praw Dziecka z 20 listopada 2014 r. oraz 1 października 2014 r. skierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich, sygn. ZSS/500/23/2014/MW wraz z udzielonymi 6 marca 2014 r., 10 kwietnia 2014 r. oraz 23 lutego 2015 r. odpowiedziami.